

POSTANOWIENIE

22 maja 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Grzegorz Misiurek

na posiedzeniu niejawnym 22 maja 2025 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa J.J.

przeciwko X.Y.

o ochronę dóbr osobistych,

na skutek wystąpienia przez Sąd Okręgowy w Katowicach

postanowieniem z 24 marca 2025 r., I C 418/25,

o przekazanie do sądu równorzędnego,

**odmawia przekazania sprawy innemu sądowi
równorzędnemu.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Katowicach postanowieniem z 24 marca 2025 r. wystąpił do Sądu Najwyższego o przekazanie sprawy z powództwa J.J. przeciwko X.Y. o ochronę dóbr osobistych innemu sądowi równorzędnemu na podstawie art. 44¹ § 1 k.p.c. W uzasadnieniu wskazał, że powód złożył pozew o zapłatę kwoty 50.000 zł tytułem zadośćuczynienia oraz o zakazanie pozwanemu dokonywania jakichkolwiek zachowań, które naruszałyby zasady demokratycznego państwa prawa, z jednoczesnym zobowiązaniem do podejmowania działań zmierzających do ochrony porządku prawnego w Rzeczypospolitej Polskiej. Sąd Okręgowy wyjaśnił, że pozwany jest Sędzią Sądu Apelacyjnego w Katowicach i pełni funkcję zastępcy rzecznika dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w Katowicach. Jego zdaniem, skoro pozwany jest sędzią Sądu Apelacyjnego w Katowicach, a nie Sądu

Okręgowego w Katowicach, to instytucja przewidziana w art. 48¹ k.p.c. nie może znaleźć zastosowania, ale dobro wymiaru sprawiedliwości, a w szczególności wzgląd na społeczne postrzeganie sądu jako organu bezstronnego, o czym mowa w art. 44¹ § 1 k.p.c., wymaga tego, aby niniejsza sprawa została przekazana do innego sądu równorzędnego, co uzasadniać mają pełnione przez pozwanego funkcje.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Ustawą z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1469 ze zm., dalej: „ustawa nowelizująca”) wprowadzono art. 44¹ k.p.c., zgodnie z którym Sąd Najwyższy może przekazać sprawę do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu z sądem występującym, jeżeli wymaga tego dobro wymiaru sprawiedliwości, w szczególności wzgląd na społeczne postrzeganie sądu jako organu bezstronnego (§ 1); o przekazanie sprawy może wystąpić sąd właściwy (§ 2).

Należy podkreślić, że właściwość sądu ma walor konstytucyjny (por. art. 45 Konstytucji RP – zapewniający i kształtujący prawo do sądu właściwego), a instytucja uregulowana w art. 44¹ k.p.c. stanowi wyjątek od kodeksowej zasady rozpoznawania sprawy przez sąd miejscowo właściwy. W konsekwencji art. 44¹ k.p.c. musi być interpretowany w sposób ścisły. Do przekazania sprawy do innego sądu może dojść jedynie w razie powstania okoliczności faktycznych odnoszących się do przedmiotowych lub podmiotowych cech konkretnej sprawy, świadczących jednoznacznie o tym, że rozpoznanie sprawy przez sąd właściwy według przepisów k.p.c. byłoby niezgodne z interesem publicznym i sprzeciwiałoby się dobru wymiaru sprawiedliwości, gdyż godziłoby w społeczny odbiór sądu jako bezstronnego (zob. postanowienie SN z 7 maja 2020 r., V CO 1/20, nie publ.).

Przytoczone przez Sąd Okręgowy argumenty związane z pełnionymi przez pozwanego funkcjami, nie pozwalają na przyjęcie, że dobro wymiaru sprawiedliwości, a w szczególności wzgląd na społeczne postrzeganie sądu jako organu bezstronnego, wymaga rozpoznania tej sprawy przez inny sąd równorzędny.

Należy podkreślić, że okoliczności wynikające z przesłanki dobra wymiaru sprawiedliwości muszą być realne i stwarzać rzeczywiste zagrożenie dla prawidłowości funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości. Obawa wystąpienia w opinii społecznej przekonania, że sprawa nie zostanie w tym sądzie bezstronnie rozpoznana musi być realna, a nie hipotetyczna. Nie uzasadnia istnienia takiej obawy ani przedmiot postępowania, ani relacje (ewentualnie stosunki prawne) pozwanego wynikające z pełnionych przez niego funkcji, co mogłoby być rozważane włącznie art. 48 lub art. 49 k.p.c. w odniesieniu do wszystkich sędziów właściwego sądu.

Z uwagi na powyższe Sąd Najwyższy, uznając, że nie ma podstaw do przekazania sprawy innemu sądowi równorzędnemu na podstawie art. 44¹ k.p.c., orzekł jak w sentencji.

(M.M.)

[a.ł]